

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 45/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Agatou Džačovskou, Hviezdoslavova 315, Senica, pre namietané porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 22 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a čl. 9 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 So 95/2017 z 30. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] odmieta pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozsudku a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. 22 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „všeobecná deklarácia“) a čl. 9 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 95/2017 z 30. januára 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo potvrdené vyše desaťročné odmietanie jedného z jeho základných práv, a to práva na sociálne zabezpečenie. V roku 1997 získal štátne občianstvo Slovenskej republiky a v októbri 2008 požiadal o dôchodok, odvolávajúc sa na Dohodu medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení (ďalej len „dohoda“). Uviedol, že na Slovensku nebol zamestnaný, nebol v pracovnom vzťahu so žiadnym zamestnávateľom a nemal uzatvorenú pracovnú zmluvu ani určený zárobok. Uvedené podľa neho v napadnutom rozsudku nebolo zohľadnené a poukázal na to, že *„Vo všetkých reakciách adresátov, na ktorých som sa v danej veci obracal, sa opakoval svojvoľne zmenený výklad čl. 5 ods. 1 Dohody...“*. Sťažovateľ ďalej konštatoval:

„Na území Ruskej Federácie som odpracoval 29 rokov a 8 mesiacov, čo potvrdili obe strany Dohody. I keď slovenská strana moje odpracované roky potvrdila, v dôsledku svojvoľného mylného výkladu textu a narušenia Dohody pri výpočte dôchodku moje zárobky v Ruskej federácii nezohľadnila. Odignorované bolo predtým vyžiadané potvrdenie o priemerných príjmoch pracovníkov adekvátneho zaradenia adekvátneho obdobia v Slovenskej republike, zodpovedajúcich mojim príjmom v RF.

Na rozdiel od občanov, ktorí presídlili na územie SR z iných krajín, nemôžem požiadať o dôchodok Ruskú Federáciu za tam odpracované obdobie, pretože Dohoda ukladá moje sociálne zabezpečenie ako povinnosť pre Slovenskú republiku...

Od 1.7.2015 mi začala vyplácať starobný dôchodok - 138,70 eur. Od 1.1.2016 dostávam minimálny dôchodok 273,40 eur.

Pri správnom zarátaní zárobkov z RF by môj dôchodok predstavoval sumu cca 650 eur. Dôkazné je potvrdenie [REDAKOVANÉ]... o zárobkoch pracovníkov adekvátnej kvalifikácie a pracovného zaradenia v danom období na Slovensku, ktoré si vyžiadala SP a následne ho ignorovala. SP ma do dnešného dňa materiálne poškodila o cca 80 000 eur bez odrátania vyplatených súm.“

3. Sťažovateľ v závere svojej ústavnej sťažnosti žiada ústavný súd, aby „nastolil právo zákona“ a vrátil mu jeho „základné ľudské právo na sociálne zabezpečenie, ako ho garantuje Ústava SR a medzinárodné Slovenskou republikou ratifikované zmluvy“.

4. Vec napadla ústavnému súdu 9. apríla 2019 a v súlade s pravidlami rozdeľovania vecí, ktoré v období od 17. februára 2019 do 25. apríla 2019 neboli sudcom spravodajcom pridelené, sťažovateľova vec podľa čl. X bodu 2 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 spadala do kategórie zostávajúcich vecí, ktoré mali byť prerozdeľované po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu. Po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu (10. októbra 2019) v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec sťažovateľa prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola vec prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až v) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

11. Podľa § 39 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak tento zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis.

12. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

13. Podľa § 43 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí byť datovaný a podpísaný navrhovateľom alebo jeho zástupcom.

14. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

15. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,

d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada ústavný súd, aby „*nastolil právo zákona*“ a vrátil mu jeho „*základné ľudské právo na sociálne zabezpečenie, ako ho garantuje Ústava SR a medzinárodné Slovenskou republikou ratifikované zmluvy*“, pričom z ďalšieho obsahu ústavnej sťažnosti možno vyvodiť, že namieta porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, čl. 22 všeobecnej deklarácie a čl. 9 medzinárodného paktu v súvislosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

17. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde). Osobitne to platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom (m. m. III. ÚS 334/09).

18. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil viaceré nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach.

19. Ústavná sťažnosť neobsahuje konečný návrh rozhodnutia tzv. petit, ktorý by slúžil ako východisko pre vymedzenie predmetu konania pred ústavným súdom. Za petit nemožno považovať žiadosť sťažovateľa v závere ústavnej sťažnosti, kde žiada ústavný súd, aby „*nastolil právo zákona*“ a vrátil mu jeho „*základné ľudské právo na sociálne zabezpečenie, ako ho garantuje Ústava SR a medzinárodné Slovenskou republikou ratifikované zmluvy*“.

20. Z ďalšieho obsahu ústavnej sťažnosti síce možno vyvodit', že sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na sociálne zabezpečenie v súvislosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, avšak to nemôže nahradiť zrozumiteľný, určitý a vykonateľný návrh rozhodnutia.

21. K tomu ústavný súd dodáva, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu sťažovateľa, ktorý je v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Tvrdenia o porušení základných práv v súvislosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo tzv. petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

22. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

23. Ústavný súd teda konštatuje, že ústavná sťažnosť, ktorá bola doručená ústavnému súdu, v predloženej podobe neobsahuje zrozumiteľný, určitý a vykonateľný petit, ktorý by mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci, teda nespĺňa podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

24. Podľa ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia ústavnej sťažnosti významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nevyhnutnou

podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je teda vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.).

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na sociálne zabezpečenie bez toho, aby ústavne relevantným spôsobom odôvodnil porušenie tohto základného práva. Text ústavnej sťažnosti pôsobí do istej miery nekonceptne a je bez uvedenia ústavnoprávne relevantnej právnej argumentácie vo vzťahu k napadnutému rozsudku. Ústavný súd konštatuje, že obligatórnou náležitosťou ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde je povinnosť sťažovateľa uviesť konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Keďže ústavná sťažnosť neobsahuje relevantné odôvodnenie, nespĺňa ani podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

26. Podľa názoru ústavného súdu za danej situácie neprichádzala do úvahy výzva na odstránenie uvedených nedostatkov návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vzhľadom na ich kľúčovú povahu. Označené ustanovenie zákona slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu na začatie konania, avšak nie samotnej podstaty návrhu.

27. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

28. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

29. Pretože ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce petit a relevantné odôvodnenie, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa ústavnú sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu